

Rok akademicki: 2020/2021

ID zajęć: 536942

ETAP: Semestr letni

Informacje ogólne:**Prowadzący:** dr Elżbieta Talik**Organizator:** Wydział Nauk Społecznych
Instytut Psychologii**Liczba godzin tygodni / semestr:** 2 / 30**Jezyk wykładowy:** Język polski**Kierunek studiów: Psychologia (stacjonarne jednolite magisterskie)****Lokalizacja w planach rocznych:** Rok II - Semestr 4**Punkty ECTS:** 5**Forma zaliczenia:** Egzamin**Cele przedmiotu:**

C1 – przekazanie wiedzy na temat podstaw teoretycznych i metodologicznych związanych z pomiarem inteligencji.

C2 – nabycie wiedzy na temat narzędzi – testów inteligencji i innych metod oceny poziomu umysłowego i powiązanych funkcji, ich struktury, wartości diagnostycznej i prognostycznej, możliwości interpretacji i ograniczeń.

C3 – uwrażliwienie na problemy natury etycznej związanej z badaniem testami inteligencji, wymogami badań testowych, kwestie związane z przekazywaniem informacji uzyskanych w procesie diagnostycznym.

Wymagania wstępne:

Podstawowa wiedza z zakresu problematyki inteligencji: definicje, teorie (współczesne i historyczne), zagadnienie dziedziczenia inteligencji oraz jej rozwoju.

Efekty kształcenia dla przedmiotu:**WIEDZA**

W1 – Posiada wiedzę na temat złożonej natury inteligencji, zna istotę zasadniczych debat, które miały miejsce w historii badań nad inteligencją, zna historię rozwoju testów inteligencji oraz jej związek z aktualną praktyką jej pomiaru K_W01, K_W08, K_W14

W2 – Dysponuje wiedzą na temat różnych podejść w zakresie rozumienia i pomiaru inteligencji, na temat diagnozy, jej funkcji i koniecznych elementów oraz profesjonalnych kompetencji diagnostycznych K_W04, K_08, K_W14

W3 – Posiada wiedzę na temat testów inteligencji ogólnej, ich podstaw teoretycznych, struktury, sposobu posługiwania się testem, obliczania wyników i ich interpretacji K_W04, K_W08, K_W14

W4 – Ma wiedzę na temat metod oceny dojrzałości społecznej i zachowania przystosowawczego w diagnostyce upośledzenia umysłowego K_W08, K_W14

W5 – Dysponuje wiedzą na temat skal oceny poziomu rozwoju umysłowego i psychomotorycznego małych dzieci K_W04

W6 – Posiada wiedzę w zakresie technik badania za pomocą prezentowanych skal, obliczania wyników i zasad interpretacji uzyskanych rezultatów, K_W14

W7 – Zna wartość podstawowych metod diagnostycznych, ich zalety i ograniczenia oraz możliwości interpretacji klinicznej K_W13

W8 – Zna i ma świadomość zasad etyki zawodowej psychologa w zakresie prowadzenia badań diagnostycznych K_W15

UMIĘJĘTNOŚCI

U1 – Posiada umiejętności w zakresie nawiązania kontaktu z badanym oraz praktyczne umiejętności niezbędne do przeprowadzenia w sposób obiektywny badania testem inteligencji ogólnej K_U01, K_U03, K_U08

U2 – Dysponuje umiejętnościami w zakresie oceny dojrzałości społecznej i zachowania przystosowawczego w diagnozowaniu upośledzenia umysłowego K_U02, K_U05, K_U08

U3 – Ma umiejętności pozwalające na ocenę poziomu rozwoju umysłowego i psychomotorycznego małych dzieci i osób niepełnosprawnych K_U08, K_U05, K_U09

U4 – Posiada umiejętności potrzebne w zakresie stosowania testów grupowych inteligencji K_U05, K_U08

U5 – Potrafi dokonać poprawnej oceny, analizy i interpretacji wyników uzyskanych w procesie diagnozowania inteligencji i innych funkcji odpowiednio dobranym zestawem testów K_U05, K_U09

U6 – Potrafi krytycznie ocenić przydatność testów psychologicznych w diagnostyce inteligencji, biorąc pod uwagę ich walory psychometryczne. K_U10

U7 – Stosuje się do zasad i norm etycznych w procesie diagnostycznym K_U11

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (POSTAWY)

K1 - Posiada kompetencje w zakresie nawiązywania kontaktu, ma zdolność empatii i zrozumienia w kontakcie i procesie diagnostycznym K_K05,

K_K06

K2 - Potrafi zaplanować i przeprowadzić postępowanie diagnostyczne pozwalające ocenić poziom inteligencji ogólnej dzieci, młodzieży i dorosłych K_K06, K_K07

K3 – Posiada kompetencje niezbędne do oceny poziomu dojrzałości społecznej i zachowania przystosowawczego w diagnostyce upośledzenia umysłowego K_K07, K_K06

K4 – Potrafi dokonać diagnozy poziomu rozwoju umysłowego i rozwoju psychomotorycznego małych dzieci, oraz oceny sfery kognitywnej osób niepełnosprawnych K_K07, K_K06

K5 – Kieruje się standardami etycznymi w procesie diagnostycznym K_K02

K6 – Zna i stosuje się do zasad etycznych w opracowaniu raportu z badań oraz przekazywaniu uzyskanych informacji zainteresowanym podmiotem, ma świadomość społecznych konsekwencji pomiaru i orzekania o inteligencji człowieka K_K02, K_K06, K_K10

K7 – Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie – zapoznaje się z nowymi metodami w diagnostyce inteligencji. Prowadzi badania diagnostyczne w oparciu o testy spełniające odpowiednie walory psychometryczne. K_K01, K_K03

Metody dydaktyczne:

Wykład, prezentacja multimedialna

Kryteria oceny i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia:

Ocena niedostateczna

(W) – Student/ka nie posiada wiedzy z zakresu diagnostyki inteligencji, podstaw teoretycznych i metodologicznych związanych z badaniem inteligencji jak też nie dysponuje wiedzą na temat prezentowanych testów.

(U) – Student/ka nie posiada umiejętności niezbędnych do przeprowadzenia procesu diagnostycznego odpowiednio dobranym zestawem testów, nie potrafi posługiwać się prezentowanymi narzędziami oceny poziomu umysłowego.

(K) - Student/ka nie operuje w sposób krytyczny wiedzą z diagnostyki inteligencji, nie potrafi zastosować wiedzy w konkretnym przypadku, jak też zaplanować i przeprowadzić postępowania diagnostycznego zgodnie z zasadami etyki zawodowej psychologa.

Ocena dostateczna

(W) – Student/ka posiada elementarną wiedzę z zakresu diagnostyki inteligencji, podstaw teoretycznych i metodologicznych związanych z badaniem inteligencji prezentowanych testów.

(U) – Student/ka posiada niektóre umiejętności niezbędne do przeprowadzenia procesu diagnostycznego odpowiednio dobranym zestawem testów, potrafi posługiwać się niektórymi narzędziami oceny poziomu umysłowego.

(K) – Student/ka w sposób krytyczny posługuje się wiedzą z zakresu diagnostyki inteligencji, posiada elementarne kompetencje w celu zaplanowania i przeprowadzenia postępowania diagnostycznego, ma elementarną wrażliwość i świadomość zasad etyki zawodowej psychologa.

Ocena dobra

(W) – Student/ka posiada dość duży zasób wiedzy w zakresie diagnostyki inteligencji, podstaw teoretycznych i metodologicznych związanych z badaniem inteligencji za pomocą prezentowanych testów.

(U) – Student/ka posiada spore umiejętności niezbędne do przeprowadzenia procesu diagnostycznego, potrafi dokonać doboru właściwych metod badania, potrafi dobrze posługiwać się narzędziami oceny poziomu umysłowego.

(K) – Student/ka potrafi zaplanować postępowanie diagnostyczne, umie zastosować posiadaną wiedzę w praktyce, posiada wystarczające kompetencje do przeprowadzenia postępowania diagnostycznego, ma znaczną wrażliwość i świadomość norm i zasad etyki zawodowej psychologa.

Ocena bardzo dobra

(W) – Student/ka posiada szeroką wiedzę z zakresu diagnostyki inteligencji, podstaw teoretycznych i metodologicznych związanych z badaniem inteligencji i innych funkcji, jak też dysponuje wiedzą na temat prezentowanych testów, ich podstaw teoretycznych, budowy, sposobu badania, oceny i interpretacji wyników.

(U) – Student/ka posiada umiejętności niezbędne do przeprowadzenia procesu diagnostycznego odpowiednio dobranym zestawem testów, potrafi właściwie posługiwać się prezentowanymi narzędziami oceny poziomu umysłowego.

(K) – Student/ka w sposób krytyczny operuje wiedzą z diagnostyki inteligencji, potrafi zastosować tę wiedzę w konkretnym przypadku, jak też zaplanować i przeprowadzić postępowania diagnostyczne zgodnie z wymogami i zasadami etyki zawodowej psychologa

Treści programowe przedmiotu:

1. Zagadnienia wstępne dotyczące wybranych teorii i sposobów rozumienia inteligencji i natury inteligencji
2. Kwestie związane z pomiarem inteligencji, procesem diagnostycznym i orzekaniem, problemy natury etycznej. Kryteria dobroci testu psychologicznego (rzetelność, trafność, standaryzacja, obiektywizacja, normalizacja).
3. Historia rozwoju testów inteligencji a aktualna praktyka jej pomiaru, podziały testów inteligencji.
4. Poszczególne rodzaje testów: Skale inteligencji dla dorosłych – Skala Inteligencji Ogólnej D. Wechslera (WAIS-R (PL) (charakterystyka skali, sposoby interpretacji, interpretacja kliniczna wyników).
5. Skale Inteligencji ogólnej dla dzieci (Skala Termansa-Merrill (dla dzieci i dorosłych) – historycznie, Skala Wechslera Inteligencji Ogólnej dla Dzieci – WISC-R). Diagnoza upośledzenia umysłowego, kryteria u. u., problemy związane z diagnozą upośledzenia umysłowego.
6. Diagnoza inteligencji i rozwoju psychomotorycznego małego dziecka - skale oceny poziomu umysłowego i rozwoju psychomotorycznego dla małych dzieci (Skala Inteligencji Psyche Cattell i Skala Rozwoju Psychomotorycznego Brunet-Lezine – historycznie, Dziecięca Skala Rozwojowa DSR A. Matczak).

Opis zajęć: Diagnostyka inteligencji (wykład)

7. Metody badania dojrzałości społecznej i zachowania przystosowawczego w diagnostyce upośledzenia umysłowego (Skala Dojrzałości Społecznej Dolla – historycznie, Skala Zachowania Przystosowawczego K. Nihiry i wsp.; Inwentarz PAC H.C. Gunzburga).
8. Specyfika procesu diagnozowania sfery kognitywnej dzieci niepełnosprawnych - skale niewerbalne do badania dzieci /osób niepełnosprawnych (Skala Dojrzałości Umysłowej Columbia; Skala Inteligencji Leitera; Test Rysunku Postaci Ludzkiej Goodenough-Harris, Bezśłowny Test Inteligencji Snijders-Oomen SON).
9. Testy grupowe inteligencji i ocena ich przydatności do diagnozy sfery kognitywnej (Skale Matryc Ravena; Bateria APIS-P(R) i APIS-Z – A. Ciechanowicz i wsp., Ogólny Test Klasyfikacyjny M. Chojnowskiego OTK, Diagnoza Możliwości Intelktualnych DMI A. Matczak).
10. Nowe metody pomiaru: Neutralny Kulturowo Test Inteligencji Cattella CFT 1-R, CFT 3, CFT 20-R, Skale Inteligencji i Rozwoju IDS, IDS-P – A. Groń i wsp. w adapt. A. Jaworowskiej i wsp.; test Diagnozy Możliwości Intelktualnych DMI-2 – A. Matczak ; Test Inteligencji Omnibus – A. Matczak, A. Jaworowska, A. Ciechanowicz; Bateria testów TIS – E. Zalewskiej.

Literatura:

Literatura podstawowa

1. Anastasi, A., Urbina, S. (1998). Testy psychologiczne. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych.
2. APA (2007). Standardy dla testów stosowanych w psychologii i pedagogice (tłum. E. Hornowska). Gdańsk: GWP
3. Brzeziński, J., Hornowska, E. (1998). Skala Inteligencji Wechslera WAIS-R. Warszawa: PWN.
4. Hornowska, E. (2010). Testy psychologiczne. Teoria i praktyka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
5. Krasowicz-Kupis, G., Wiejak, K. (2008). Skala inteligencji Wechslera dla dzieci (WISC-R) w praktyce psychologicznej. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
6. Nęcka, E. (2003). Inteligencja: geneza, struktura, funkcje. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne

Literatura uzupełniająca

1. Gardner, H., Kornhaber, M.L., Wake, W.K. (2001). Inteligencja: wielorakie perspektywy. Warszawa: WSiP
2. Deary, I. J. (2012). Inteligencja. Gdańsk: GWP.
3. Podręczniki do poszczególnych testów.
4. Seligmann, D. (1995). O inteligencji prawie wszystko. Warszawa: PWN
5. Strelau, J. (1997). Inteligencja człowieka. Warszawa: Wydawnictwo Żak.